

Bijlage 3: Voorstellen tot aanpassen van de juridische regels

Gezond water

Datum
22 mei 2024

Pagina
1 van 4

Deze bijlage bevat voorstellen om de juridische regels aan te passen ten behoeve van een gezond en stabiel watersysteem. De laatste kolom bevat wat er mogelijk gewijzigd kan worden om doelstellingen te behalen, en ongewenste effecten op het watersysteem te voorkomen.

Waterbeheerprogramma 2022-2027: Hoe meer dier- en plantsoorten er in ons gebied leven, hoe gezonder ons water is. Juist ons waterschap heeft een enorme kans om met waterbeheer bij te dragen aan duurzame leefgebieden voor planten en dieren. Dit is dan ook de kern in ons dagelijks werk.(p38.) Binnen onze eigen mogelijkheden doen we er alles aan om de waterkwaliteit te verbeteren. (p41.)

Deelthema	Onderwerp	Omschrijving onderwerp	Wat speelt er in de huidige situatie?	Wat is het doel in het belang van het water(systeem)?	Wat stellen we voor te wijzigen?
Lozingen	Lozingen als gevolg van grondwateronttrekking	Het aantal grondwateronttrekkingen is omvangrijk binnen het beheergebied. Het geloosde water bevat vaak te hoge concentraties van stoffen die schadelijk zijn voor de ecologische kwaliteit. De lozing leidt daarmee vaak tot achteruitgang en/of belemmert het halen van de KRW-doelen. En zolang gebiedsontwikkeling blijft toenemen zal ook het aantal grondwaterlozingen toenemen. Normen voor de concentraties van schadelijke stoffen beperken dan de ecologische schade.	Er vinden honderden lozingen van grondwater per jaar plaats op het oppervlaktewater. Grondwater kan veel verontreinigingen bevatten die slecht zijn voor de waterkwaliteit. De effecten van grondwaterlozingen doen in de meeste gevallen dan ook afbreuk aan een gezond watersysteem.	Het voorkomen van verontreiniging van oppervlaktewater door de regio op grondwaterlozingen te verstevigen.	Dit kan door strengere lozingseisen voor het lozen van grondwater tijdens een bodemsanering of ontwatering hetgeen bijdraagt aan een betere waterkwaliteit. Dit kan door geen onderscheid te maken tussen het lozen tijdens een bodemsanering en of ontwatering, het onderscheid tussen aangewezen en niet-aangewezen wateren te laten vervallen en extra normen op te nemen voor, onder andere, ijzer, chloride, ammonium en fosfor. Deze normen zijn met bestaande technieken goed realiseerbaar.
Voorkomen te veel inlaatwater	KRW maatregel: voorkomen "Lekke polders"	Een hoogwatervoorziening is een peilgebied (vaak lang en smal) waarin het peil hoog wordt gehouden om schade aan houten funderingspalen te voorkomen. Een hoog peil wordt gecreëerd door een inlaat en in stand gehouden door stuwen en/of keerschotten. De hoogwatervoorziening is niet van het waterschap, maar van en voor de gebruikers. De gebruikers zijn vervolgens ook verantwoordelijk voor een goed beheer en onderhoud.	Deze voorgestelde regelwijziging gaat over de KRW-maatregel 'Lekke Polders'. In ons beheergebied liggen ongeveer 2.500 adressen in een zogeheten hoogwatervoorziening. Perceeleigenaren in een hoogwatervoorziening kunnen het waterpeil handmatig met een inlaat met handafsluiter regelen. Veel inlaten blijken altijd open te staan. Dit leidt er toe dat te veel water van slechte kwaliteit de polders in stroomt.	Voorkomen dat water van minder goede kwaliteit wordt ingelaten. Daarvoor moeten belanghebbenden geïnformeerd worden over de uitbreiding van de kaart die hoort bij de Waterschapsverordening en de betekenis van die wijziging.	Doel is om de kaart voor peilafwijkingen en hoogwatervoorzieningen te actualiseren. Hiermee wordt vastgelegd wie verantwoordelijk is voor de hoogwatervoorziening en daarmee wie verantwoordelijk is voor de (juiste) bediening van de inlaat, en voor het juiste waterpeil. Vaak is dit de perceeleigenaar. Dit houdt in dat belanghebbenden mogelijk geconfronteerd worden met een verplichting om kunstwerken te beheren, waarvan zij zich nog niet bewust waren. Hier wordt een communicatiestrategie aan gekoppeld.

Deelthema	Onderwerp	Omschrijving onderwerp	Wat speelt er in de huidige situatie?	Wat is het doel in het belang van het water(systeem)?	Wat stellen we voor te wijzigen?
Borgen ecologische sleutelfactoren bij nieuw te graven water	Nieuw oppervlaktewater graven	Nieuw oppervlaktewater moet zo worden ontworpen dat een goede ecologische toestand haalbaar is.	Het ontwerp van nieuw oppervlaktewater is bepalend voor de toekomstige ecologische toestand. Op dit moment borgt de waterschapsverordening onvoldoende dat in nieuw te ontwikkelen water de ecologische sleutelfactoren op orde zullen zijn.	Kaders stellen voor het ontwerpen van van nieuw oppervlaktewater zodat de juiste voorwaarden worden geschapen voor een goede ecologische toestand.	De benodigde kaders vastleggen voor de ontwikkeling van nieuw water, waarbij rekening wordt gehouden met functies van het desbetreffende water. Deze kunnen mogelijk worden opgenomen in de Leidraad voor nieuwe water infrastructuur, hetgeen al een bijlage is van de waterschapsverordening.
Wijziging wateren (verbinden, isoleren, dempen, doodlopen)	Doodlopende watergangen	De waterkwaliteit in stilstaand water in doodlopende watergangen kan snel achteruit gaan.	Doodlopende watergangen kunnen leiden tot slibophoping, zuurstofloosheid, kroosophoping, en veel meer. Dat is nadelig voor de ecologische toestand en kan hinder opleveren in de omgeving. Behalve bij het onderwerp "demping" in de waterschapsverordening wordt dit onderwerp verder niet benoemd en is het toegestaan doodlopende watergangen aan te leggen. De mate waarin doodlopende watergangen problematisch zijn is afhankelijk van de kwaliteit van het watersysteem. In gebieden met een goede waterkwaliteit zijn doodlopende watergangen veelal minder problematisch.	Ten behoeve van een gezond watersysteem zijn doodlopende watergangen niet gewenst.	Doel is om vast te leggen onder welke voorwaarden doodlopende watergangen zijn toegestaan. Voor specifieke omstandigheden kan in deze gevallen een vergunning worden verleend, indien wordt aangetoond dat er géén negatieve effecten op de waterkwaliteit ontstaan. Een gebiedsgerichte aanpak is hierbij mogelijk.
Wijziging wateren (verbinden, isoleren, dempen, doodlopen)	Isoleren van ecologische analyse gebieden (EAGs)	Het isoleren van water kan leiden tot versnipperde watersystemen. Hierdoor kunnen er significante veranderingen in de waterhuishouding ontstaan en kan migratie van planten en dieren worden verhinderd. Naast isoleren kan ook juist het verbinden van (delen van) watersystemen nadelig zijn voor de ecologische kwaliteit.	Het effect van het verbinden of isoleren van gebieden, met in het bijzonder EAG's op de ecologische kwaliteit kan zowel positief als negatief zijn. Op dit moment wordt er niet vaak een goed onderbouwde afweging gemaakt op basis van ecologische effecten.	Voorkomen dat het isoleren of verbinden van watersystemen leidt tot negatieve effecten op de ecologie. Doel is om de voorwaarden vast te leggen waaronder het isoleren of verbinden van wateren wordt toegestaan	Isoleren of verbinden kan alleen in geval van een groot maatschappelijk belang worden toegestaan na voldoende analyse van de effecten van de wijziging op de ecologie.
Wijziging wateren (verbinden, isoleren, dempen, doodlopen)	Aanleg van duikers	Duikers belemmeren het duurzaam functioneren van het watersysteem.	Duikers zijn in potentie nadelig voor de ecologische toestand (onder andere zuurstofloosheid en belemmering vismigratie), hydraulische situatie en onderhoudstoestand van het watersysteem. Ze worden regelmatig aangelegd en zijn vaak te lang en/of te smal.	Voorkomen van zuurstofloosheid in en nabij duikers, belemmering vismigratie en te groot hydraulisch verhang.	Duikers zouden bij voorkeur als laatste optie ingezet moeten worden. Een voorkeursvolgorde van mogelijke opties om water te verbinden zou wenselijk zijn. Daarbij kunnen er kaders worden opgenomen voor de aanleg duikers met beperkingen ten aanzien van maximale lengte, diameter, ontwerp monding, onderhoudsput.
Bouwwerken op het water en ligplaatsen	Objecten zoals steigers in en op water	Steigers belemmer de lichtinval in het water (schaduw) waardoor de groei van vegetatie wordt geremd. Zonder voldoende compenserende	Bouwwerken op het water, zoals steigers worden nu nog zeer ruim toegestaan / vrijgesteld. De huidige vrijstellingen in de waterschapsverordening in en op water zijn strijdig met de doelstelling voor een gezond	De waterschapsverordening beschermt de ecologische toestand. Daaronder valt ook het beperken van	Opnemen van kaders voor de aanleg van bouwwerken op het water. Als voor vervulling maatschappelijke functies grotere steigers gewenst zijn, is een

Deelthema	Onderwerp	Omschrijving onderwerp	Wat speelt er in de huidige situatie?	Wat is het doel in het belang van het water(systeem)?	Wat stellen we voor te wijzigen?
		maatregelen kunnen steigers daarom niet meer worden toegestaan. Steigers worden daarom alleen toegestaan indien strikt noodzakelijk voor de functie van het gebied en dan zo klein mogelijk van omvang.	watersysteem. Doordat het om veel van dergelijk objecten gaat, is het cumulatieve effect groot. Met de huidige regels, of het ontbreken daarvan wordt de ecologie niet of zeer onvoldoende beschermd in juist die delen van het water waar het ecologisch potentieel groot kan zijn.	beschaduwning door objecten zoals steigers in overig water. Dit in samenhang met het behoud van maatschappelijke functies.	vergunning nodig. In deze situaties moeten negatieve effecten worden gemitigeerd en/of gecompenseerd middels maatwerkvoorschriften.
Wijziging oevers	Beschoeiingen	Waar beschoeiing staat komt de ecologische ...? niet tot zijn recht. Beschoeiing worden dan ook toegepast met een specifieke functie. Nieuwe beschoeiingen worden alleen toegestaan indien dit noodzakelijk is voor de bedoelde functie of activiteit. Mits de negatieve effecten voldoende worden gecompenseerd.	Door de aanleg van beschoeiingen verdwijnt de overgang land-water en de oevervegetatie. Dat is nadelig voor de ecologische toestand. Door de grote schaal waarop beschoeiingen worden geplaatst, is het cumulatieve effect op de afbreuk van de ecologische toestand van het watersysteem significant.	Een gezond watersysteem is geholpen met natuurlijke oevers zonder beschoeiing. De functies van het watersysteem blijven behouden, noodzakelijke beschoeiingen blijven toegestaan.	Beschoeiingen worden niet meer toegestaan. Vergunningsplicht voor de uitzonderingen. Afhankelijk van de situatie niet voor particulier gebruik. Bij het toestaan van beschoeiing moet compensatie plaatsvinden.
Wijziging oevers	Talud minder steil maken	Op een steil talud is weinig ruimte voor ecologie en deze is vaak kwetsbaar voor erosie. Nieuw te ontwikkelen taluds worden bij voorkeur met een flauwe helling ontworpen en uitgevoerd	Oevers binnen het beheergebied zijn regelmatig te steil en worden nog steeds steil aangelegd. Dat biedt weinig ruimte voor onderwater- en oevervegetatie. Hoe steiler het talud, hoe lager de ecologische potentie en toestand. Het toenemende druk op de ruimte geeft in potentie minder ruimte voor taluds en dus een minder gezond en stabiel watersysteem.	Met oog op de KRW doelstelling is het nodig om de basis voor een gezond en stabiel water systeem te borgen. Een adequate inrichting van taluds is hier onderdeel van.	In de verordening kunnen ontwerpisen voor nieuw aan te leggen taluds vast worden gelegd. Nieuw taluds worden bij voorkeur ontworpen volgens een minimale KRW verhouding van 1:1.5. Bij een nieuw aan te leggen natuurvriendelijke oever wordt dat bij voorkeur nog flauwer.
Ruimtelijk onderscheid in relatie tot ecologie	Onderscheid helder maken tussen groene oevers en niet-groene oevers	Bestaande regels die nu alleen voor groene oevers gelden kunnen ook voor de ecologische toestand van andere oeverzones van belang zijn.	Een aantal regels ter bescherming van de ecologische toestand geldt nu alleen voor Groene oeverzones. De ecologie buiten deze zones is daardoor niet of onvoldoende beschermd.	Alle oevers moeten worden beschermd. De waterkwaliteit is er bij gebaat wanneer oevers begroeid zijn of begroeibaar zijn met oevervegetatie. Dit geldt voor het gehele talud, zowel boven als onder de waterlijn.	Bestaande regels die nu alleen gelden voor groene oevers, maar ook van belang zijn voor de ecologische toestand van niet groene oevers, gaan gebiedsbreed gelden. Algemene vrijstellingen worden vervangen door een specifieke en onderbouwde gebiedsgerichte aanpak.
Lozingen maatwerkregels	Verwijderen van vijf lozingsactiviteiten	Op dit moment zijn 5 lozingsactiviteiten als maatwerkregels ondergebracht in de waterschapsverordening. Deze maatwerkregels kunnen eventueel verwijderd worden indien ze niet actueel zijn in ons beheergebied.	Momenteel worden de lozingsactiviteiten uit de bruidsschat aangewezen als maatwerkregels in de waterschapsverordening. Deze maatwerkregels waren eerst onderdeel van landelijk regelgeving, maar zijn als bruidsschat ondergebracht bij de decentrale overheden. Vijf van die lozingsactiviteiten kunnen worden verwijderd indien ze niet actueel zijn in ons beheergebied. Indien wel actueel dan is omzetten noodzakelijk naar een maatwerkvoorschrift op grond	Het doel is om beter aan te sluiten op nieuwe regelgeving onder de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Daarvoor kunnen mogelijk regels uit de bruidsschat worden verwijderd.	Na inventarisatie van actuele lozingsactiviteiten kunnen bij afwezigheid daarvan de maatwerkregels uit de bruidsschat worden verwijderd. Indien deze wel actueel zijn kunnen ze worden omgezet naar maatwerkregels op grond van het Bal. Vervolgens kunnen die lozingsactiviteiten ook uit de bruidsschat worden gehaald.

Deelthema	Onderwerp	Omschrijving onderwerp	Wat speelt er in de huidige situatie?	Wat is het doel in het belang van het water(systeem)?	Wat stellen we voor te wijzigen?
Activiteiten in KRW oppervlakte waterlichamen	Vergunningplicht voor alle activiteiten binnen KRW-oppervlaktewaterlichamen	De huidige vrijstellingen in de waterschapsverordening voor activiteiten die schadelijk zijn voor de ecologische toestand hebben als gevolg dat deze activiteiten leiden tot achteruitgang van de ecologische toestand en/ of belemmeren het behalen van de KRW-doelen. Dat is in strijd met de eigen en nationale wetgeving, die dit expliciet verbied, met name in KRW-oppervlaktewaterlichamen. Veel activiteiten blijven toegestaan, mits de negatieve effecten worden gecompenseerd.	<p>van Besluit activiteiten leefomgeving. Pas als dat is gedaan kunnen deze maatwerkregels worden verwijderd uit de bruidsschat.</p> <p>De huidige vrijstellingen, al dan niet met een meldplicht, voor de activiteiten die schadelijk zijn voor de ecologische toestand hebben als gevolg dat deze activiteiten leiden tot (tijdelijke) achteruitgang van de ecologische toestand en/ of het behalen van de KRW-doelen belemmeren. Dat is in strijd met de Europese wetgeving, die dit expliciet verbied, met name in KRW-oppervlaktewaterlichamen.</p> <p>De huidige waterschapsverordening, doet een beroep op de oogmerken en zorgplichten en biedt de mogelijkheid om met maatwerkvoorschriften de ecologische schade te minimaliseren. Voor de aanvragers heeft dat als groot nadeel dat zij verwachten toestemming te krijgen, maar onverwacht worden geconfronteerd met een reeks moeilijke en kostbare voorschriften en, mogelijk, zelfs een weigering. Schadelijke activiteiten zonder meldingsplicht blijven op dit moment buiten beeld.</p>	Het voorkomen van negatieve effecten van activiteiten in KRW-oppervlaktewaterlichamen. Voldoen aan nationale en Europese wetgeving.	<p>Met een vergunningplicht kan het waterschap doelmatig regie voeren op activiteiten met negatieve effecten in KRW oppervlaktewaterlichamen</p> <p>Een vergunningplicht op basis van een compensatie- of mitigatie plicht is in ieder geval in overeenstemming met nationale en Europese wetgeving voor wat betreft het 'geen achteruitgang' principe.</p> <p>Een vergunningsplicht vereist tevens een toetsingskader waarmee vergunningaanvragen snel en objectief kunnen worden beoordeeld.</p> <p>Een kaart met de KRW-waterlichamen is reeds vastgesteld maar nog niet als beperkingsgebied toegevoegd aan de waterschapsverordening.</p>
Gezond en stabiel watersysteem	Behoud vegetatie	Basis op orde voor het behoud van vegetatie in en om wateren ter bevordering van een gezond en stabiel watersysteem.	Er is een wisselende uitvoeringspraktijk voor het behoud van vegetatie in en om wateren. Er wordt vaak meer vegetatie dan bedoeld weggehaald hetgeen nadelige effecten heeft op de KRW doelen en Habitat richtlijn en de daarbij horende gedragscode. Hiervoor bestaat reeds een landelijke stimuleringsregeling (GLB ANLb tot 2029). Er is in de waterschapsverordening geen expliciete grondslag, of zorgplicht die het behoud van voldoende vegetatie ondersteunt.	Behoud van vegetatie in en om wateren ter bevordering van een gezond en stabiel watersysteem. Met oog op de KRW doelen en de Habitat richtlijn en de daarbij horende gedragscode is het nodig om de basis voor een gezond en stabiel water systeem te borgen.	Er kan een (specifieke) zorgplicht en toelichting tot het behoud van vegetatie in en rond wateren. Daarbij kan een leidraad 'onderhoud' invulling geven aan de zorgplicht